

REPORTAGE

Typisch Twents landschap wordt

Het coulisselandschap dat met zijn bomen, houtwallen en meanderende beekjes zo karakteristiek is voor Twente, dreigt op steeds meer plekken te verdwijnen. Een groep verontruste inwoners uit Dinkelland en Tubbergen schreef er een open brief over, die leest als een noodkreet. „We creëren zo een Twentse polder.“

groen asfalt

Teun Staal

De weg van Vasse naar Tubbergen, op een natte en koude doordeweekse dag. Drie mannen schudden mismoeidig het hoofd als ze in de drassige berm naar het weiland staren. Op een meter of honderd afstand is een handvol bomen - eiken - te zien. Strak gerangschikt naast elkaar. Aansluitend is het landschap kaal, verderop staan er in een zelfde rechte lijn weer een paar eiken. Het is alsof er een paar tanden zijn verdwenen uit een gebit dat ooit puntgaaf moet zijn geweest. „Dat is wel een passende omschrijving“, zegt Martin Semmekrot uit Tubbergen. „Het is nou precies wat we niet willen, dit geeft het probleem één oogopslag weer.“

Als we ons omdraaien en de blik verplaatsen naar de andere kant van de weg, zijn links de restanten van een houtwal te zien. „Ik sluit niet uit“, zegt Chris van Benthem uit Ootmarsum, „dat als je hier over tijdje terugkomt, er helemaal niets meer van de wal is terug te vinden. En dat er alleen maar een uitgestrekt weiland is overgebleven.“

Het is deze vermeende kaalslag, die zich volgens een aantal bezorgde inwoners uit de gemeenten Dinkelland en Tubbergen al geruime tijd van generatie op generatie voltrekt. Van Benthem en Semmekrot schreven er samen met Richard Hesselink (Tilligte), Henk Frons (Albergen) en Elco Janné (Vasse) een open brief over. Het alarmerende, publieke schrijven is bedoeld als een aanzet tot een brede discussie over de kernvraag: welk landschap willen wij doorgeven aan onze kinderen?

De intro van de open brief is met 'Er

sterft tussen Regge en Dinkel een land', de verwijzing naar het Twentse volkslied, van een bijna poëtisch gehalte. De inhoud beschrijft dat het nijvere Twente op steeds meer locaties wordt beroofd van zijn landschappelijke schoonheden. Verdwenen eiken en gesnoeiide houtwallen op veel plekken zijn de tastbare voorbeelden van de teloorgang die deze streek steeds meer haar idyllische charme ontnemt, menen de ondertekenaars.

Verwoesting

De gevreesde verwoesting is tijdens een korte rit op een regenachtige dag met Chris van Benthem, Martin Semmekrot en landschapsdeskundige Richard Pastoors op een aantal locaties waarneembaar. Als gezegd aan de weg tussen Tubbergen en Vasse, elders in de buurt van Vasse en in de nabijheid van buurtschap Agelo bij Ootmarsum. Het is op deze plekken dat het drietal voorbeelden laat zien van gekapte eiken en elzen en nagevoeg of geheel verdwenen houtwallen. „Het probleem speelt echter op nog veel meer plekken in beide gemeenten“, zegt Van Benthem.

De drie mannen spreken uit volle overtuiging hun zorgen uit over de ontwikkeling die al lange tijd aan de gang zou zijn. Maar ze zijn ook huiverig. Op het voorstel om de verontrusting over de vernietiging van het zo typische Twentse landschap middels een foto drie tastbare gezichten te geven, zegt Van Benthem: „Dat doen we maar niet. Het gaat niet om ons.“

Ze waken ervoor boeren en landeigenaren die de hand hebben in de veronderstelde kaalslag voor het hoofd te stoten. „We willen deze sluimerende gang van zaken onder de aandacht brengen“, zegt Van Benthem. „Maar we maken nie-

▲ Groene vlaktes en gekortwakte wallen waar niet herplant is: tastbare voorbeelden van de kaalslag die van het coulissenlandschap een Twentse polder maakt. FOTO LARSSMOOK

Eerst in gesprek met ondertekenaars

Wethouder Erik Volmerink van de gemeente Tubbergen wil nog niet publiekelijk reageren op de open brief van de vijf ondertekenaars over het bedreigde landschap. Via een woordvoerster laat hij weten de bewuste brief te hebben gelezen, maar eerst in gesprek te willen gaan met de auteurs. Een afspraak daarvoor moet nog worden gemaakt.

Zowel Tubbergen als Dinkelland staat voor de evaluatie voor de kapverordening van 2015. Daar is gisteravond met een presentatie door Noaberkracht, de ambtelijke organisatie die voor beide gemeenten werkt, een begin mee gemaakt in een raadscommissie in Tubbergen. De evaluatie in Dinkelland volgt in een later stadium.

“

Er zijn plekken waar bijna geen klein wild meer voorkomt, omdat er geen voedsel meer is

Chris van Benthem

in andere delen van het land. Het past hier niet, het is niet wat we zijn.“ De metamorfose van het Twentse land die de verontruste inwoners zich voor hun ogen zien voltrekken, heeft nog een ander, ingrijpend effect op de natuur. „Het leven zal door die weilanden steeds meer verdwijnen als dit zich doorzet“, waarschuwen Pastoors en Van Benthem. De laatste zegt: „Er zijn steeds meer

▲ Het Twentse coulisselandschap in de ochtendmist. FOTO MONIQUE HOOGESLAG

plekken waar je geen vlinders, bijen en andere insecten meer ziet. En waar de weidevogels zijn verdwenen. Het aantal patrijzen fors is afgenomen en er zijn plekken waar bijna geen klein wild meer voorkomt. Gewoon, omdat er geen voedsel meer is.“ Daarmee zijn de economische en ecologische effecten groot. De open brief die de vijf inwoners hebben geschreven, is vooral de bedoeld om de samenleving en politiek Dinkelland en Tubbergen wakker te schudden. Die staat binnenkort voor een evaluatie van de kapverordening, die sinds 2015 in beide gemeenten in het gebied van kracht is. Die kapverordening biedt veelal de mogelijkheid om legaal te kappen en te snoeien. „Maar wat je volgens ons vaak ziet“, zegt Pastoors, „is dat er onder de vlag van de vergunning ook net even die boom wordt meegenomen die eigenlijk zou moeten blijven staan en waarvoor geen toestemming is gevraagd. En eenmaal gekapt, valt natuurlijk niks meer terug te draaien.“

Strakker handhaven

Dan is het leed al geschied. De gemeenten zouden in geval een overtreding strakker moeten handhaven. Van Benthem: „Daarnaast zouden mensen veel meer moeten worden gewezen op de verplichting om te herplanten. Dat gebeurt nu veel te weinig.“

Hij benadrukt dat het met het kappen niet alleen kommer en kwel is. Aan de rand van de doorgaande weg tussen Ootmarsum en Oldenzaal, waar een groot aantal afgezaagde eiken de zichtbare getuigen zijn van recent landschapsonderhoud, zegt hij: „We zijn niet principieel tegen kappen. Beslist niet. Maar er moet wel veel meer worden herplant. Hier zie je dat het kappen ook netjes en fatsoenlijk kan.“